

Številka: 018-023/2025-7

Datum: 6. 5. 2025

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011 s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN), v senatu mag. Zlate Jerman, kot predsednice senata, ter Igorja Luzarja in Andraža Žvana, kot članov senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Vzdrževalna dela v javno korist za cesto in objekte na odsekih AC A1/0046/0646 Domžale – Šentjakob, A1/0047/0647 Šentjakob – LJ (Zadobrova), 0145 priključek LJ Šentjakob in 0189 priključek LJ Sneberje*«, na podlagi zahtevka za revizijo vlagatelja MAPRI PROASFALT, d.o.o., Cesta dveh cesarjev 172, Ljubljana, ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška družba Glušič, o.p., d.o.o., Pipanova pot 30, Ljubljana (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika DARS, d.d., Ulica XIV. divizije 4, Celje (v nadaljevanju: naročnik), dne 6. 5. 2025

odločila:

1. Zahtevku za revizijo se ugotovi in se razveljavi odločitev o oddaji javnega naročila, kot izhaja iz dokumenta »*Odločitev o oddaji javnega naročila*« št. 313/2025-SPZJN/2024 z dne 18. 2. 2025.
2. Naročnik je dolžan vlagatelju povrniti stroške pravnega varstva v višini 31.661,20 EUR v roku 15 dni od prejema tega sklepa, po izteku tega roka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila. Višja stroškovna zahteva vlagatelja se zavrne.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu, ki ga naročnik oddaja po odprtem postopku, je bilo dne 2. 12. 2024 objavljeno na portalu javnih naročil pod št. objave JN008691/2024-EUe16/01 in v Uradnem listu EU pod št. objave 732574-2024.

Naročnik je dne 3. 3. 2025 na portalu javnih naročil objavil dokument »*Odločitev o oddaji javnega naročila*« št. 313/2025-SPZJN/2024 z dne 18. 2. 2025 (v nadaljevanju: odločitev o oddaji javnega

naročila), s katerim je javno naročilo oddal v izvedbo skupini ponudnikov, v kateri nastopata CGP, d.d., Ljubljanska cesta 36, Novo mesto, kot vodilni partner, in Pomgrad, d.d., Bakovska ulica 31, Murska Sobota, kot partner (v nadaljevanju: izbrani ponudnik). Iz obrazložitve odločitve o oddaji javnega naročila izhaja, da se je po odpravi računske napake dopustna ponudba izbranega ponudnika glede na merila za oddajo javnega naročila uvrstila na prvo mesto.

Vlagatelj je z vlogo z dne 13. 3. 2025 vložil zahtevek za revizijo, v katerem predlaga razveljavitev odločitve o oddaji javnega naročila in povrnitev stroškov pravnega varstva. Naročniku očita več kršitev pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika.

1. Izbrani ponudnik je nepravilno izpolnil ponudbeni predračun, saj postavke N 2 13 111 ni ovrednotil z negativnim predznakom, kot je to zahteval naročnik. Volja izbranega ponudnika v tem delu je jasna – postavko ponuja po »pozitivni« in ne po »negativni« ceni. Naročnik je ugotovljeno napako nepravilno opredelil za računsko napako, saj je bila formula naročnika pravilna, prav tako je bil pravilen izračun, napačen pa je bil vnos cene na enoto mere. Zahteva po vpisu negativnega predznaka je zahteva naročnika pri oblikovanju cene na enoto. Naročnik je izbranega ponudnika pozval na odpravo »računske napake« in pri tem spremenil število »0,27« v »-0,27«, s čimer je naročnik posegel v oblikovano ceno. Ker se je izbrani ponudnik s to spremembo strinjal, je izbrani ponudnik nedopustno spremenil ceno na enoto. Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/2015 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3) izrecno prepoveduje poseganje v ceno na enoto. Ugotovljene napake, ki je posledica neupoštevanja naročnikovih navodil, skladno z ZJN-3 ni mogoče odpraviti. Naročnik tudi po odpravi t.i. »računske napake« ni pravilno izračunal ponudbene vrednosti izbranega ponudnika, saj sprememba postavke N 2 13 111 vpliva na rekapitulacijo stroškov in postavko »nepredvidena dela v višini 10 % vrednosti po predračunu brez DDV«.
2. Vlagatelj zaradi varstva osebnih podatkov ne razpolaga z imenom in priimkom osebe, ki jo je izbrani ponudnik nominiral za vodjo gradnje, upošteva priglašeno referenčno delo pa sklepa, da je izbrani ponudnik kot vodjo gradnje nominiral osebo T. K. Ker oseba T. K. ni vpisana v IZS, bi izbrani ponudnik, če je imenoval osebo T. K., moral v ponudbo predložiti izjavo, da bo zanjo v roku 15 dni po prejemu pogodbe predložil dokazilo o vpisu v IZS. Izbrani ponudnik te izjave ni podal, zato ni izpolnil vseh zahtev naročnika. Te napake v ponudbi izbranega ponudnika ni mogoče odpraviti skladno s petim odstavkom 89. člena ZJN-3.
3. V ponudbi izbranega ponudnika ni izkazan neobstoj izključitvenega razloga glede nekaznovanosti. Vlagatelj sklepa, da trije člani nadzornega organa imenovanega podizvajalca, za katere so v ponudbi predložena dokazila iz slovenske kazenske evidence, niso državljani Republike Slovenije, saj imajo po podatkih poslovnega registra v AJPES prebivališče v drugih državah (in ne v Republiki Sloveniji). Naročnik bi zato moral izbranega ponudnika pozvati, da za te osebe predloži dokazila iz matične države teh oseb.

Izbrani ponudnik v vlogi z dne 21. 3. 2025, s katero se je opredelil do revizijskih navedb, predlaga zavrnitev zahtevka za revizijo.

1. Navodila naročnika glede postavke N 2 13 111 je mogoče razumeti na način, da je vrednost te postavke pozitivna, saj naročnik ni zahteval, da mora biti cena odkupa že v ponudbenem predračunu z negativnim predznakom, tako kot je to zahteval pri drugih postavkah, ampak je zahteval, da mora biti ob odkupu cena z negativnim predznakom. Računska operacija v sporni postavki ni oblikovana na način, da bi izkazovala negativno vrednost. Ker je negativen predznak izostal, je prišlo do napačne računske operacije in se je vrednost postavke prištela, namesto odštela. Napako v sporni postavki je mogoče opredeliti kot očitno napako, saj je izbrani ponudnik pri nekaterih postavkah vpisal negativni predznak, pri nekaterih pa je ta izostal. Izpustitev znaka minus pred ponudbeno ceno je napaka, ki jo je mogoče zaznati na prvi pogled, iz preostale ponudbene dokumentacije pa je razvidna pravilna cena z znakom minus. Izbrani ponudnik je s podajo soglasja k odpravi napake soglašal s spremembo ponudbenega predračuna v vseh delih, na katerega vpliva odpravljena računsko napaka.

2. Izbrani ponudnik kot vodje gradnje ni nominiral osebe T. K., pač pa osebo J. P.
3. Izbrani ponudnik je za sporne člane nadzornega organa podizvajalca že v ponudbi predložil potrdila o nekaznovanosti, ki izkazujejo njihovo nekaznovanost.

Naročnik je dne 2. 4. 2025 zavrnil zahtevek za revizijo in zahtevo za povrnitev stroškov.

1. Ob pregledu ponudbe izbranega ponudnika je naročnik ugotovil, da izbrani ponudnik v postavki N 2 13 111 ni navedel negativnega predznaka in da se zato ni izvršila pravilna matematična operacija, ki jo je vnaprej predpostavil naročnik v ponudbenem predračunu. Informacijski sistem PIS, v katerem je bil oddan ponudbeni predračun, ne omogoča odštevanja postavk od rekapitulacije – to je mogoče izvesti le z vpisom negativnega predznaka. Vpis negativnega predznaka omogoči, da se postavka odšteje, namesto da bi se prištela. Zaradi nevpisa negativnega predznaka se je vrednost sporne postavke prištela, namesto odštela. Z vključitvijo negativnega predznaka je bila izvedena pravilna matematična operacija, ob tem se ni spremenila niti količina niti cena na enoto. Vključitev negativnega predznaka ne pomeni spremembe vrednosti postavke, pač pa gre za izvedbo koraka za pravilno izvršitev računske operacije, ki jo je naročnik vnaprej predpostavil v predračunu. Četudi naročnik v posledici računske napake ni popravil vrednosti postavke »*nepredvidena dela v višini 10 %*«, je izbrani ponudnik v postopku pravnega varstva soglašal s spremembo v vseh delih, na katere vpliva odpravljena računska napaka. Poleg tega je pogodbeni cena določena na enoto mere in se bo obračun del izvajal po dejansko izvedenih količinah. Vrednost nepredvidenih del, ki je naročnik ni upošteval pri popravilu računske napake, predstavlja neznamenit delež vrednosti ponudbe, in sicer 270,00 EUR oz. 0,00033 % vrednosti ponudbe izbranega ponudnika.
2. Izbrani ponudnik kot vodje gradnje ni nominiral osebe T. K., zato so nerelevantne navedbe vlagatelja v zvezi z neizpolnjevanjem zahteve iz točke 4.2 e) Navodil. V ponudbi nominiran kader izpolnjuje zahteve glede referenc in glede vpisa v IZS.
3. Naročnik je zahteval vpis EMŠO številke fizičnih oseb, ki so člani nadzornega organa in so slovenski državljani. Izbrani ponudnik je za osebe, ki imajo vpisana prebivališča v drugih državah, vpisal EMŠO številke, zato je naročnik ocenil, da so v ESPD obrazcu navedene EMŠO številke za slovenske državljane. Kljub temu, da je izbrani ponudnik za sporne osebe že v ponudbo predložil dokazila o nekaznovanosti, je naročnik na podlagi vpisanih EMŠO številke tudi v e-Dosjeju preveril obstoj izključitvenega razloga. Vlagatelj ni predložil nobenih dokazil, da sporne osebe niso državljani Republike Slovenije, naročnik pa tudi ne more kar slediti sklepanju vlagatelja, da sporne osebe niso državljani Republike Slovenije, saj podatek o naslovu fizične osebe ne pomeni, da je oseba državljan države, v kateri ima vpisan naslov.

Naročnik je Državni revizijski komisiji dne 3. 4. 2024 odstopil dokumentacijo o postopku oddaje javnega naročila in pripadajočo dokumentacijo predrevizijskega postopka.

Vlagatelj se je z vlogo z dne 7. 4. 2025 opredelil do navedb naročnika.

1. Vlagatelj vztraja, da nevpis negativnega predznaka ne predstavlja računske napake in da naknadno uvajanje predznaka predstavlja nedopustno spremembo ponudbe. Zaradi vključitve negativnega predznaka se je spremenila cena na enoto in vrednost postavke. Število »0,27« ni enako številu »-0,27«. Negativni predznak predstavlja del števila in opredeljuje samo število in njegovo vrednost.
2. Vlagatelj vztraja pri navedbah, vezanih na imenovanega vodjo gradnje, in dodaja, da če T. K. ni imenovan za vodjo gradnje, potem ni jasno, zakaj se izbrani ponudnik sklicuje na referenčni posel, v katerem je kot vodja gradnje in vodja del nastopala oseba T. K.
3. Dejstvo, da imajo tri osebe nadzornega organa podizvajalca prebivališče izven Republike Slovenije, bi moralo naročniku vzbuditi dvom ali indic, da obstoji možnost, da te osebe niso slovenski državljani. Zgolj na podlagi dodeljene EMŠO številke še ni mogoče sklepati, da gre za slovenske državljane, saj se lahko EMŠO številka dodeli tudi tujemu državljanu. Vlagatelj

ni predložil dokazil, da so sporne osebe tuji državljani, saj s temi podatki ni razpolagal, vendar pa s temi podatki tudi ni razpolagal naročnik, pa se kljub temu ni odločil za dodatno preverjanje.

Vlagatelj se je z vlogo z dne 10. 4. 2025 opredelil do izjasnitve izbranega ponudnika (slednjo je vlagatelju v vednost in morebitno opredelitev posredovala Državna revizijska komisija). Vlagatelj vztraja pri navedbah in dodaja, da izbrani ponudnik prihaja sam s seboj v nasprotje, ko na eni strani zatrjuje, da je bila dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila nejasna, na drugi strani pa zatrjuje, da gre za očitno napako. Naročnikova zahteva glede vpisa negativnega predznaka je bila jasna, napaka v ponudbenem predračunu pa ne predstavlja očitne napake. Ni mogoče namreč (na prvi pogled) ugotoviti, kateri podatek je pravilen, saj ni jasno, ali je bila volja izbranega ponudnika, da konkretno postavko naročniku zaračuna namesto »odračuna«. Pravilen podatek iz nobenega drugega dela ponudbe ni jasno razviden, volja ponudnika pa je lahko le tisto, kar je dejansko zapisano.

Državna revizijska komisija je pri odločanju o zahtevku za revizijo pregledala dokumentacijo o postopku oddaje predmetnega javnega naročila, pri čemer je vpogledala v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila, ponudbo izbranega ponudnika, naročnikov poziv z dne 13. 2. 2025, odgovor izbranega ponudnika »Soglasje k popravi računske napake« z dne 14. 2. 2025 in v izpodbijano odločitev v zvezi z oddajo naročila.

Državna revizijska komisija je zavrnila dokazne predloge vlagatelja z vpogledom v pogodbo DARS, d.d., št. 1775/2018, vključno z aneksom k tej pogodbi, v pogodbo DRSI, št. 24312431-16-000897/0, v izpis iz imenika pooblaščenih inženirjev, v izpisa iz imenika vodij del in v izpise iz poslovnega registra AJPEŠ za W.D.F.C, I.H. in B.W.B., iz razlogov pojasnjenih v nadaljevanju. Dokument »Pojasnilo o matematičnem izrazoslovju«, ki ga je za vlagatelja izdelal dr. P.S., univ. dip. mat., in na katerega se v opredelitvi do navedb naročnika (kot dokaz in kot del trditvene podlage) sklicuje vlagatelj, je Državna revizijska komisija upoštevala kot del vlagateljevih navedb oz. trditvene podlage in ne kot dokaz. Izven postopka pravnega varstva pridobljeno strokovno mnenje se namreč procesno gledano ne obravnava kot dokaz (niti kot izvedensko mnenje niti kot listina), pač pa kot trditve stranke (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-231/2016, 018-078/2021 in 018-086/2021 ter sodbe VS RS II Ips 895/2009, VS RS II Ips 780/2006 in VS RS II Ips 278/2004).

Po pregledu navedene dokumentacije ter po preučitvi navedb vlagatelja, izbranega ponudnika in naročnika, je Državna revizijska komisija odločila, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

Med strankama je sporno, ali je naročnik ravnal skladno z dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila in določbami ZJN-3, ko je ponudbo izbranega ponudnika, ki se je glede na merilo za oddajo javnega naročila uvrstila na prvo mesto, ocenil za dopustno in posledično javno naročilo oddal izbranemu ponudniku.

Dopustna ponudba je ponudba, ki jo predloži ponudnik, za katerega ne obstajajo razlogi za izključitev in ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje, njegova ponudba ustreza potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, je prispela pravočasno, pri njej ni dokazano nedovoljeno dogovarjanje ali korupcija, naročnik je ni ocenil za neobičajno nizko in cena ne presega zagotovljenih sredstev naročnika (29. točka drugega odstavka 2. člena ZJN-3). Skladno s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 sme naročnik javno naročilo oddati le ponudniku, čigar ponudba je dopustna. Naročnik namreč skladno s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 (pregled in ocenjevanje ponudb ter način oddaje javnega naročila) odda javno naročilo na podlagi meril, potem ko preveri, da so izpolnjeni

naslednji pogoji: a) ponudba je skladna z zahtevami in pogoji, določenimi v obvestilu o javnem naročilu in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, po potrebi ob upoštevanju variant iz 72. člena ZJN-3, in b) ponudbo je oddal ponudnik, pri katerem ne obstajajo razlogi za izključitev iz 75. člena tega zakona in izpolnjuje pogoje za sodelovanje ter pravila in merila iz 82. in 83. člena ZJN-3, če so bila določena.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da ponudba izbranega ponudnika ni dopustna, ker vsebuje napako v ponudbenem predračunu, ki narekuje zavrnitev ponudbe izbranega ponudnika, in ker izbrani ponudnik ni izpolnil naročnikovih zahtev glede vodje gradnje. Vlagatelj tudi zatrjuje, da naročnik ni ustrezno preveril (ne)obstoja izključitvenega razloga glede nekaznovanosti.

1. Glede ponudbenega predračuna

Vlagatelj v postopku pravnega varstva zatrjuje, da je izbrani ponudnik v nasprotju z navodili naročnika izpolnil ponudbeni predračun, saj je postavko N 2 13 111 ovrednotil brez negativnega predznaka in to postavko »zaračunal« sebi v korist namesto, da bi jo »odračunal«. To napako je naročnik nepravilno opredelil za računsko napako in izbranega ponudnika pozval na odpravo računске napake, s čimer je izbranemu ponudniku omogočil nedopustno spremembo cene na enoto. Zahteva po vpisu negativnega predznaka je zahteva naročnika pri oblikovanju cene na enoto. Naročnik bi moral v posledici ugotovljene napake ponudbo izbranega ponudnika zavrniti kot nedopustno.

Na podlagi vpogleda v ponudbeni predračun, ki je del dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik v zvezi s postavko N 2 13 111 določil: *»Odkup demontirane in odstranjene jeklene konstrukcije polportala. Cena odkupa mora biti z negativnim predznakom. Izvedba po STP za ceste in ustreznih PTP«.*

Državna revizijskega komisija ugotavlja, da iz citiranega zapisa izhaja naročnikova zahteva, da ponudniki ceno odkupa v ponudbenem predračunu opredelijo z negativnim predznakom oz. da v ponudbeni predračun pri ceni na enoti vpišejo minus. Izbrani ponudnik z navedbami, da je dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila v tem delu nejasna, ne more uspeti. Četudi izbrani ponudnik pravilno navaja, da naročnik ni izrecno navedel, da mora biti cena odkupa v *ponudbenem predračunu* z negativnim predznakom, kot je to zahteval pri postavki N 7 17 111 (ki je v ponudbenem predračunu navedena sedemkrat), pa naročnikova navodila ne omogočajo interpretacije, za katero se zavzema izbrani ponudnik, in sicer, da mora biti cena odkupa *še/le* ob odkupu z negativnim predznakom. Navedb izbranega ponudnika, da je na takšen način razumel naročnikova navodila, tudi ne potrjujejo ravnanja izbranega ponudnika. Naročnik je namreč identično navodilo, kot je pri sporni postavki N 2 13 111 (tj. *»Cena odkupa mora biti z negativnim predznakom«*), podal tudi pri postavki N 12 7 281 (ki je v ponudbenem predračunu navedena dvakrat), izbrani ponudnik pa je pri tej postavki ceno odkupa že v ponudbenem predračunu ovrednotil z negativnim predznakom (oz. vpisal minus), kar kaže na to, da je tudi izbrani ponudnik razumel navodilo *»Cena odkupa mora biti z negativnim predznakom«* na način, da mora biti cena odkupa v *ponudbenem predračunu* (in ne še/le ob odkupu) z negativnim predznakom.

Med strankama revizijskega postopka je nesporno, potrjeno pa je tudi z vpogledom v ponudbo izbranega ponudnika, da je izbrani ponudnik v ponudbo predložil ponudbeni predračun, v katerem je za postavko N 2 13 111 (Odkup demontirane in odstranjene jeklene konstrukcije polportala) kot cena na enoto navedeno *»0,27«*. Izbrani ponudnik torej pri postavki N 2 13 111 ni vpisal cene odkupa z negativnim predznakom, kot je to zahteval naročnik. Posledično gre pritrditi navedbam vlagatelja, da se v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika nahaja napaka oz. da je izbrani ponudnik (v tem delu) napačno in nepravilno izpolnil ponudbeni predračun.

Med strankama pa je sporno, ali je naročnik izbranega ponudnika upravičeno pozval na odpravo ugotovljene napake. Iz spisovne dokumentacije je namreč razvidno, da je naročnik na izbranega ponudnika naslovil dopis z dne 13. 2. 2025, v katerem je navedel, da je ugotovil računsko napako v ponudbenem predračunu (pri izračunu postavke 2.1.1.1.2.6 Prevozi, razprostiranje in ureditev deponij materiala, 0006 N 2 13 111), da izbrani ponudnik v postavki N 2 13 111 ni navedel negativnega predznaka in se zato ni izvršila pravilna matematična operacija, da pravilna vrednost postavke N 2 13 111, ob upoštevanju pravilne matematične operacije, znaša - 1.350,00 EUR brez DDV, in da po odpravi računske napake pravilna ponudbena vrednost brez DDV znaša 80.786.926,61 EUR, DDV znaša 17.773.123,85 EUR, ponudbena vrednost z DDV pa znaša 98.560.050,46 EUR. V nadaljevanju omenjenega dopisa je naročnik vlagatelja pozval k podaji pisnega soglasja k popravku računske napake. Izbrani ponudnik je v dopisu z dne 14. 2. 2025 navedel, da *»podajamo pisno soglasje k popravku računske napake, tako da pravilna ponudbena vrednost po popravku računske napake znaša 80.786.926,61 EUR brez DDV oz. 98.560.050,46 EUR z DDV«*.

Naročnikovo ravnanje pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika je potrebno presojati z vidika petega, šestega in sedmega odstavka 89. člena ZJN-3. Peti odstavek 89. člena ZJN-3 določa, da lahko naročnik v primeru, če so ali se zdijo informacije ali dokumentacija, ki jih morajo predložiti ponudniki, nepopolne ali napačne oziroma če posamezni dokumenti manjkajo, zahteva, da ponudniki v ustreznem roku predložijo manjkajoče dokumente ali dopolnijo, popravijo ali pojasnijo ustrezne informacije ali dokumentacijo, pod pogojem, da je takšna zahteva popolnoma skladna z načeloma enake obravnave in transparentnosti. Naročnik od ponudnika zahteva dopolnitev, popravek, spremembo ali pojasnilo njegove ponudbe le, kadar določenega dejstva ne more preveriti sam. Predložitev manjkajočega dokumenta ali dopolnitev, popravek ali pojasnilo informacije ali dokumentacije se lahko nanaša izključno na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj je pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, mogoče objektivno preveriti. Če gospodarski subjekt ne predloži manjkajočega dokumenta ali ne dopolni, popravi ali pojasni ustrezne informacije ali dokumentacije, mora naročnik gospodarski subjekt izključiti. Očitne ali ne bistvene napake naročnik lahko spregleda.

Šesti odstavek 89. člena ZJN-3 določa, da razen kadar gre za popravek ali dopolnitev očitne napake, če zaradi tega popravka ali dopolnitve ni dejansko predlagana nova ponudba, ponudnik ne sme dopolnjevati ali popravljati svoje cene brez DDV na enoto, vrednosti postavke brez DDV, skupne vrednosti ponudbe brez DDV, razen kadar se skupna vrednost spremeni v skladu s sedmim odstavkom tega člena, in tistega dela ponudbe, ki se veže na tehnične specifikacije predmeta javnega naročila.

Sedmi odstavek 89. člena ZJN-3 določa, da (ne glede na prejšnji odstavek) sme izključno naročnik ob pisnem soglasju ponudnika popraviti računske napake, ki jih odkrije pri pregledu in ocenjevanju ponudb. Pri tem se količina in cena na enoto brez DDV ne smeta spreminjati. Če se pri pregledu in ocenjevanju ponudb ugotovi, da je prišlo do računske napake zaradi nepravilne vnaprej določene matematične operacije s strani naročnika, lahko naročnik ob pisnem soglasju ponudnika popravi računsko napako tako, da ob upoštevanju cen na enoto brez DDV in količin, ki jih ponudi ponudnik, izračuna vrednost ponudbe z upoštevanjem pravilne matematične operacije.

Iz predstavljenih določb 89. člena ZJN-3 ter sodne prakse Sodišča Evropske unije, povezane z institutom dopolnjevanja oz. popravljanja ponudb (npr. zadeve št. C-599/10, C-336/12, C-324/14, C-387/14 in C-131/16), izhaja, da ponudbe po poteku roka za oddajo ponudb načeloma ni mogoče spreminjati oz. popravljati, vendar pa lahko naročnik v določenih primerih od ponudnikov zahteva, da dopolnijo, popravijo, spremenijo ali pojasnijo ponudbeno dokumentacijo. Pri tem mora naročnik ravnati v skladu s temeljnimi načeli javnega naročanja, zlasti v skladu z načelom

preglednosti in načelom enakopravne obravnave ponudnikov. Načelo enakega obravnavanja ne nasprotuje temu, da se ponudba v točno določenem delu popravi ali dopolni, kadar so v zvezi z njo očitno potrebna pojasnila ali če je treba odpraviti očitne pisne pomote. Poziv javnega naročnika ponudniku, naj predloži zahtevane podatke in dokumente, načeloma ne sme zadevati ničesar drugega kot pojasnitev ponudbe tega ponudnika ali popravilo očitne napake v tej ponudbi. Poleg tega dopolnitve ali popravki prvotne ponudbe ne smejo privedi do njene bistvene spremembe, saj je mogoče prvotno ponudbo popraviti le izjemoma in le, če ta sprememba ne privede do tega, da se dejansko predloži nova ponudba.

Glede na izpostavljen izhodišča je za presojo, ali je naročnik izbranemu ponudniku upravičeno omogočil popravilo ponudbe, ključna (pravna) narava ugotovljene napake. Naročnik v postopku pravnega varstva vztraja, da ugotovljena napaka v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika predstavlja računsko napako, izbrani ponudnik zatrjuje, da nevpis negativnega predznaka predstavlja očitno napako, vlagatelj pa stališču naročnika in stališču izbranega ponudnika nasprotuje ter zatrjuje, da se ugotovljena napaka nanaša na ceno na enoto in na poslovno voljo izbranega ponudnika, v katero po poteku roka za oddajo ponudb ni mogoče posegati.

Državna revizijska komisija pritruje navedbam vlagatelja, da nevpis negativnega predznaka v postavki N 2 13 111 (ki ga je naročnik zahteval v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila), ne predstavlja računskih napak v smislu sedmega odstavka 89. člena ZJN-3. Kot je Državna revizijska komisija že večkrat pojasnila (prim. npr. odločitve v zadevah št. 018-253/2017, 018-157/2018, 018-169/2020 in 018-110/2022), so računskie napake tiste napake, ki nastanejo pri osnovnih računskih operacijah (množenju, seštevanju, odštevanju in deljenju), za kar pa ne gre v primeru nevpisa negativnega predznaka. Nevpis negativnega predznaka, kot to zatrjuje tudi vlagatelj, ni posledica napačne izvedbe računskie operacije, pač pa je posledica dejstva, da izbrani ponudnik pri izpolnjevanju ponudbenega predračuna ni sledil navodilom naročnika.

Čeprav vlagatelj pravilno navaja, da nevpis negativnega predznaka ne predstavlja računskie napake in četudi je zahteva glede vpisa negativnega predznaka določena v ponudbenem predračunu in povezana s ceno na enoto, Državna revizijska komisija ne more pritrditi navedbam vlagatelja, da je naročnikova zahteva glede negativnega predznaka zahteva glede oblikovanja cene na enoto.

Naročnik je postavko N 2 13 111 opisal kot *»odkup demontirane in odstranjene jeklene konstrukcije polportala«*, iz česar izhaja, da ponudnik od naročnika odkupi blago (in ne naročnik od ponudnika, kot je to praviloma v javnem naročanju) in torej ponudnik plača naročniku (in ne naročnik ponudniku, kot je to praviloma v javnem naročanju). Ponudniki so z navedbo cene na enoto v postavki N 2 13 111 predstavili, po kakšni ceni so pripravljeni od naročnika odkupiti eno enoto (tj. kg) jeklene konstrukcije polportala. To ceno odkupa so bili ponudniki (skladno z zahtevo *»Cena odkupa mora biti z negativnim predznakom«*) dolžni opredeliti z negativnim predznakom (oz. vpisati minus). Ker ponudnik jeklene konstrukcije polportala odkupi od naročnika oz. ker ponudnik za jeklene konstrukcije polportala plača naročniku, vrednost postavke N 2 13 111 (torej zmnožek med ceno na enoto oz. ceno odkupa in količino) ponudbene vrednosti ne zvišuje, pač pa jo znižuje. Od skupne ponudbene vrednosti za razpisana dela je zato potrebno odšteti vrednost, ki jo bo naročnik pridobil s tem, ko bo ponudnik od njega odkupil blago (demontirane in odstranjene jeklene konstrukcije polportala). Znižanje ponudbene vrednosti za vrednost postavke N 2 13 111 je mogoče doseči tudi na način, da se cena na enoto oz. cena odkupa te postavke opredeli z negativnim predznakom, saj je posledično vrednost postavke N 2 13 111 ovrednotena z negativnim predznakom in se zato odšteje od skupne ponudbene vrednosti. Kot je to pojasnil naročnik, namreč informacijski sistem PIS, v katerem je oblikovan ponudbeni predračun, ne

omogoča avtomatičnega odštevanja (nastavitve formule) navedene postavke odkupa, zato so morali ponudniki pri ceni odkupa ročno vnesti predznak minus.

Zahteva »Cena odkupa mora biti z negativnim predznakom« tako ni zahteva glede oblikovanja cene na enoto, pač pa je zahteva, namenjena izračunu ponudbene vrednosti, kot to smiselno navaja tudi naročnik. Slediti stališču vlagatelja, da je zahteva glede negativnega predznaka zahteva glede oblikovanja cene na enoto, bi pomenilo, da je naročnik zahteval t.i. negativne cene, kar bi glede na opis postavke N 2 13 111 imelo za posledico, da bi naročnik plačal ponudnikom za odkup odstranjene jeklene konstrukcije in bi vrednost te postavke zviševala ponudbeno vrednost.

Upošteva je navedeno vlagatelj v tem postopku pravnega varstva s sklicevanjem na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-094/2021 ne more uspeti. Navedena zadeva se nanaša na vprašanje izpolnjevanja naročnikovih zahtev glede oblikovanja cen, v obravnavanem primeru pa se zahteva glede vpisa negativnega predznaka, katere izbrani ponudnik ni izpolnil, ne nanaša na oblikovanje cen na enoto.

Čeprav vlagatelj pravilno navaja, da je ponudbeni predračun eden izmed najpomembnejših delov ponudbe in da je natančnost in skrbnost pri pripravi ponudbe (zlasti v delu, ki se nanaša na ponudbeni predračun) temeljni interes in dolžnost vsakega ponudnika, posledice neizpolnitve te dolžnosti pa nosi ponudnik, Državna revizijska komisija ne more pritrditi revizijskim navedbam, da je izbrani ponudnik s tem, ko v postavki N 2 13 111 ni vpisal negativnega predznaka, napravil takšno napako v ponudbenem predračunu, ki terja zavrnitev njegove ponudbe. V konkretnem primeru je nevpis negativnega predznaka pri ceni odkupa za postavko N 2 13 111 mogoče opredeliti kot očitno napako, ki jo lahko naročnik spregleda, kot to zatrjuje izbrani ponudnik.

Državna revizijska komisija je že večkrat pojasnila (prim. npr. odločitve št. 018-014/2017-5, 018-194/2018-9, 018-151/2019-6 in 018-165/2020-4), da je potrebno očitnost napake presojati z vidika možnosti njenega odkritja oz. ugotovitve. Napaka je očitna le, če jo je v objektivnem smislu moč zaznati na prvi pogled (prima facie), kar pomeni, da jo je mogoče ugotoviti neposredno, ne pa šele z dodatnim pojasnjevanjem posameznih okoliščin stanja, poleg tega mora biti pravilen podatek naročniku znan (posledično pa tudi na objektivni ravni preverljiv) že ob ugotovitvi očitne napake. V kolikor se namreč naročnik s pravilnim podatkom in s tem s pravo ponudnikovo voljo prvič seznanil šele ob odpravi očitne napake, ni mogoče zaključiti, da zaradi dopolnitve ali popravka slednje po roku za oddajo ponudbe ni bila dejansko predlagana nova ponudba. Za opredelitev pomanjkljivosti v ponudbi za očitno napako morata tako biti izpolnjena dva pogoja: da jo je mogoče zaznati na prvi pogled in da je naročniku pravilen podatek znan.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da je v obravnavanem primeru, ko je v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika kot cena na enoto oz. cena odkupa za postavko N 2 13 111 navedeno »0,27«, že na prvi pogled moč ugotoviti, da v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika umanjka negativen predznak in da je pravilen podatek »-0,27«. Pravilen podatek je mogoče ugotoviti na podlagi same vsebine sporne postavke in predstavljenega pomena negativnega predznaka. Ob tem pa tudi ne gre spregledati, da je izbrani ponudnik pri postavki N 7 17 111 in pri postavki N 12 7 281 (ki se nanašata na odkup kovine), v zvezi s katerima je naročnik podal smiselno enako navodilo, vpisal cene odkupa z negativnim predznakom, kar kaže, da je umanjkanje negativnega predznaka cene odkupa pri postavki N 2 13 111 zgolj pomota izbranega ponudnika.

V zvezi z navedbami vlagatelja, da upoštevanje pravilnega podatka, torej negativnega predznaka cene odkupa postavke N 2 13 111, pomeni spremembo cene na enoto, gre pojasniti, da se v primeru očitnih napak lahko spremeni tudi cena na enoto (prim. šesti odstavek 89. člena ZJN-3).

Ne glede na navedeno pa gre pritrditi naročniku, da se v obravnavanem primeru zaradi upoštevanja negativnega predznaka cena na enoto oz. cena odkupa za postavko N 2 13 111 ni spremenila. Cena odkupa, kot je to jasno razvidno iz ponudbenega predračuna izbranega ponudnika, znaša 0,27 EUR (na kg) oz. izbrani ponudnik bo od naročnika odkupil en kg jeklenih konstrukcij polportala po ceni 0,27 EUR – ta cena se zaradi upoštevanja negativnega predznaka ni spremenila. Vlagatelj sicer pravilno navaja, da število »0,27« ni enako številu »- 0,27«, in da negativni predznak opredeljuje del števila oz. da je negativni predznak del števila, vendar pa v obravnavanem primeru negativni predznak ne opredeljuje cene odkupa, saj naročnik ni zahteval t.i. negativnih cen. Z upoštevanjem negativnega predznaka za ceno odkupa postavke N 2 13 111 se, v nasprotju z mnenjem vlagatelja, ne posega v poslovno voljo izbranega ponudnika, saj je vpis negativnega predznaka pri ceni odkupa postavke N 2 13 111 namenjen zgolj izračunu ponudbene vrednosti, izračun ponudbene vrednosti, ob upoštevanju vnaprej predstavljenih cen na enoto, pa ne predstavlja poslovne volje. Poslovno voljo so ponudniki izrazili z navedbo cene odkupa, torej cene, po kateri bodo od naročnika odkupili en kg demontirane in odstranjene jeklene konstrukcije polportala. Ker je vpis negativnega predznaka pri ceni odkupa postavke N 2 13 111 namenjen zgolj izračunu ponudbene vrednosti, tudi ni mogoče zaključiti, da bi zaradi naknadnega upoštevanja negativnega predznaka cene odkupa (ki je v ponudbi izbranega ponudnika umanjkal) bila dejansko predložena nova ponudba.

Upošteva vse navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročniku ni mogoče očitati kršitev, ko ponudbe izbranega ponudnika iz razloga nevpisa negativnega predznaka cene odkupa za postavko N 2 13 111 ni zavrnil kot nedopustne, za kar se zavzema vlagatelj.

Naročnik bi sicer lahko nevpis negativnega predznaka v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika spregledal kot očitno napako, vendar pa se zaradi te očitne napake v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika nahajajo računske napake. Naročnik je namreč vnaprej pripravil ponudbeni predračun na način, da zmnožek cene na enoto oz. cene odkupa in količine predstavlja vrednost postavke N 2 13 111, ki vpliva na vrednost postavke 2.1.1.1.2.6 (ki predstavlja vsoto nekaterih postavk, med drugim postavke N 2 13 111), ta pa vpliva na vrednost postavke »vrednost del s popustom brez nepredvidenih del brez DDV« (ki predstavlja vsoto vseh postavk), od katere se izračuna vrednost nepredvidenih del v višini 10 %. Vrednost nepredvidenih del pa skupaj z vrednostjo del brez nepredvidenih del predstavlja skupno ponudbeno vrednost (brez DDV).

Kot že pojasnjeno, naročnik je z dopisom z dne 13. 2. 2025 pozval izbranega ponudnika k podaji soglasja k odpravi računske napake. Naročnik je odpravil računsko napako tako, da je upošteval negativno vrednost postavke N 2 13 111 in vrednost te postavke odštel od skupne ponudbene vrednosti brez DDV. Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik to računsko napako odpravil na način, skladen z ZJN-3. Glede na to, da vrednost postavke N 2 13 111 predstavlja zmnožek med ceno odkupa in količino, je v posledici negativnega predznaka cene odkupa tudi vrednost te postavke opredeljena z negativnim predznakom, posledično pa se vrednost te postavke ne prišteje k skupni ponudbeni vrednosti, pač pa se od nje odšteje.

Vendar pa vlagatelj pravilno opozarja, da naročnik ni odpravil vseh računskih napak, ki so posledica umanjkanja negativnega predznaka cene odkupa postavke N 2 13 111. Da v ponudbi izbranega ponudnika obstaja računsko napaka, ki je naročnik ni odpravil, je med strankama tudi nesporno. Naročnik ob popravku računske napake namreč ni popravil vrednosti nepredvidenih del (ki so odvisne od vrednosti postavke »vrednost del s popustom brez nepredvidenih del brez DDV«, na katero vpliva vrednost postavke N 2 13 111).

V zvezi z navedbami izbranega ponudnika v postopku pravnega varstva, da je s podanim soglasjem k odpravi računske napake soglašal s spremembo ponudbenega predračuna v vseh

delih, na katerega vpliva odpravljena računska napaka, gre pojasniti, da je izbrani ponudnik podal soglasje k popravilu ponudbene vrednosti v točno določenem znesku, ki pa ne upošteva pravilno izračunane višine nepredvidenih del. To pa tudi pomeni, da je naročnik prejel pisno soglasje izbranega ponudnika za ponudbeno vrednost, ki je ta (upoštevajoč računske napake) dejansko sploh ni ponudil.

Naročnik neodprave računske napake ne more opravičiti s sklicevanjem na predviden način obračunavanja izvedenih del. Tudi če je pogodbeni cena določena s klavzulo »cena na enoto« in ni nujno, da bo v izvedbeni fazi prišlo do realizacije nepredvidenih del, je v obravnavanem primeru ključno, da ponudbena vrednost za izvedbo predmetnega javnega naročila zajema tudi vrednost nepredvidenih del. Naročnik tudi ne more uspeti z navedbami, da bi se zaradi odprave računske napake v okviru postavke nepredvidena dela minimalno znižala ponudbena vrednost, in sicer za 270,00 EUR oz. 0,00033 % vrednosti ponudbe izbranega ponudnika. Odprava računskih napak je urejena v sedmem odstavku 89. člena ZJN-3, pri čemer ZJN-3 naročniku ne daje podlage, da minimalne oz. neznatne računske napake spregleda. Ravnanje naročnika, ko bi ta ugotovljeno računsko napako brez vnaprej določenih pravil, ki bi mu to omogočala, po lastni volji ocenil za minimalno oziroma neznatno in bi se odločil, da je ne popravi, temveč jo spregleda ter takšnemu ponudniku odda javno naročilo, nima podlage v zakonu (prim. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-177/2018, 018-110/2022 in 018-022/2023).

Na podlagi navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročnik, upošteva, da ponudba izbranega ponudnika vsebuje opredelitev višine nepredvidenih del, ki ne predstavlja 10 % deleža od zahtevane osnove, ni mogel zaključiti, da je ponudba izbranega ponudnika skladna z zahtevami, določenimi v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila (prim. prvi odstavek 89. člena ZJN-3). Naročnik je s tem, ko je oddal javno naročilo izbranemu ponudniku, ne da bi pred tem popravil računske napake v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika, ravnal v nasprotju s sedmim odstavkom 89. člena ZJN-3.

2. Glede vodje gradnje

Vlagatelj navaja, da mu zaradi varovanja osebnih podatkov ni bil omogočen vpogled v osebne podatke kadra, nominiranega za vodjo gradnje, sklepa pa (ob upoštevanju priglašene referenčnega posla za nominiran kader, v okviru katerega je bil po navedbah vlagatelja vodja gradnje in vodja del T. K.), da je izbrani ponudnik kot vodjo gradnje nominiral osebo T. K. Oseba T. K. ni vpisana v IZS, zato izbrani ponudnik, če je kot vodjo gradnje imenoval T. K., ne izpolnjuje zahtev glede vodje gradnje, saj ni predložil izpolnjenega obrazca 4.2 e-1) in posledično ni izjavil, da bo za osebo, nominirano za vodjo gradnje, v roku 15 dni po prejemu sklenjene pogodbe predložil dokazilo o vpisu v imenik (vodij del oz. pooblaščenih inženirjev) pri IZS.

Državna revizijska komisija na podlagi vpogleda v ponudbo izbranega ponudnika ugotavlja, da izbrani ponudnik kot vodje gradnje ni nominiral osebe T. K., kot to sklepa vlagatelj, pač pa osebo J. P. Ker je za ugotovitev, katero osebo je izbrani ponudnik nominiral v ponudbi kot vodjo gradnje, relevantna izključno ponudba izbranega ponudnika, je Državna revizijska komisija zavrnila dokazni predlog vlagatelja z vpogledom v pogodbo DARS, d.d., št. 1775/2018, vključno z aneksom, s katerim želi vlagatelj dokazati zatrjevano dejstvo, da je oseba T. K. v okviru priglašene referenčnega posla nastopala kot vodja del in vodja gradnje in posledično (svoje sklepanje), da je izbrani ponudnik nominiral osebo T. K. Morebitna ugotovitev, da je oseba T. K. v okviru priglašene referenčnega posla nastopala kot vodja gradnje in vodja del, ne bi omogočala zaključka, da je ta oseba v ponudbi izbranega ponudnika nominirana kot vodja gradnje. Za rešitev konkretnega spora (ko vlagatelj naročniku očita kršitve, ko je ocenil ponudbo izbranega ponudnika za dopustno kljub temu, da izbrani ponudnik ni predložil izpolnjenega obrazca 4.2 e-1) in posledično ni izjavil, da bo za nominiran kader v roku 15 dni po prejemu

sklenjene pogodbe predložil dokazilo o vpisu v imenik pri IZS), ni odločilno, katera oseba je v okviru priglasičenega referenčnega posla nastopala kot vodja gradnje oz. kot vodja del. Upošteva, da vlagatelj v postopku pravnega varstva ni zatrjeval, da izbrani ponudnik ni izkazal izpolnjevanja naročnikove zahteve, vezane na referenco nominiranega kadra (trditev v tej smeri vlagatelj ni podal niti po tem, ko se je seznanil, da izbrani ponudnik ni nominiral osebe T. K.), so za rešitev konkretnega spora nebitveni vlagateljevi pomisleki, zakaj se je izbrani ponudnik skliceval na referenčni posel, v okviru katerega naj bi, po navedbah vlagatelja, kot vodja gradnje in vodja del nastopal T. K., če te osebe v ponudbi ni nominiral kot vodje gradnje. Ob tem Državna revizijska komisija še dodaja, da je naročnik v zvezi z nominiranim kadrom zahteval izkazovanje enega referenčnega posla (glej točko 4.2 e) Navodil), izbrani ponudnik pa je z namenom izpolnjevanja te zahteve poleg referenčnega posla, v okviru katerega naj bi po zatrjevanju vlagatelja nastopal T. K., navedel še en referenčni posel (razvidno iz obrazca »Vodja gradnje«, ki se nahaja v ponudbi izbranega ponudnika), o čemer se je vlagatelj lahko seznanil z vpogledom v ponudbo izbranega ponudnika.

Ob ugotovitvi, da izbrani ponudnik v ponudbi za vodjo gradnje ni imenoval osebe T. K. (pač pa je imenoval osebo J. P.), se za presojo naročnikovega ravnanja pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika kot nerelevantne izkažejo vlagateljeve navedbe, da oseba T. K. ni vpisana niti v imenik aktivnih vodij del niti v imenik pooblaščenih inženirjev pri IZS. Državna revizijska komisija je zato kot nepotrebne zavrnila dokazne predloge z vpogledom v izpis iz imenik pooblaščenih inženirjev pri IZS (s katerim želi vlagatelj dokazati zatrjevano dejstvo, da T. K. ni vpisan v ta imenik), v pogodbo DRSI, št. 24312431-16-000897/0, in v izpisa iz imenika vodij del pri IZS (s katerimi želi vlagatelj dokazati zatrjevano dejstvo, da T. K. ni vpisan v imenik vodih del pri IZS oz. da T. K. vpisan v imenik IZS, ni tisti T. K., ki je nominiran v ponudbi izbranega ponudnika).

Državna revizijska komisija ugotavlja, da revizijski očitki o naročnikovi kršitvi pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika v delu, ki se nanaša na vodjo gradnje, temeljijo izključno na (napačni) predpostavki, in sicer, da je v ponudbi izbranega ponudnika kot vodja gradnje nominirana oseba T. K. Ker v ponudbi izbranega ponudnika ni nominirana oseba T. K., ampak oseba J. P., vlagatelj z revizijskimi navedbami ne more izkazati naročnikovih kršitev pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika. Ob tem Državna revizijska komisija še dodaja, da je bil v ponudbi izbranega ponudnika nominiran kader J. P. že ob oddaji ponudbe vpisan v enega izmed zahtevanih imenikov (za zahtevani poklicni naziv) (glej obrazec »Vodja gradnje«, ki se nahaja v ponudbi izbranega ponudnika), zato naročnik zaradi odsotnosti izpolnjenega obrazca 4.2 e-1) (oz. odsotnosti izjave izbranega ponudnika, da nominiran vodja gradnje ni vpisan v zahtevani imenik pri IZS in da bo zanj v roku 15 dni po prejemu sklenjene pogodbe predložil dokazilo o vpisu v zahtevani imenik) ni bil upravičen zavrniti ponudbe izbranega ponudnika.

Upošteva, navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj v okviru zahtevka za revizijo ni izkazal naročnikovih kršitev pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika v delu, ki se nanaša na zahteve, vezane na vodjo gradnje.

3. Glede razloga za izključitev

Vlagatelj nadalje zatrjuje, da je naročnik neustrezno preverjal (ne)kaznovanost za tri člane nadzornega organa nominiranega podizvajalca, posledično pa ni izkazan neobstoj tega izključitvenega razloga. Vlagatelj na podlagi podatkov o prebivališču teh oseb sklepa, da te osebe niso slovenski državljani, zato bi moral naročnik, po mnenju vlagatelja, izbranega ponudnika pozvati k predložitvi dokazil o nekaznovanosti iz njihovih matičnih držav.

Naročnik je v točki 4.1 (a) Navodil (v kateri je povzel določbo prvega odstavka 75. člena ZJN-3) kot razlog za izključitev (med drugim) določil, da je bila osebi, ki je članica nadzornega organa

gospodarskega subjekta, izrečena pravnomočna sodba za kazniva dejanja, ki so opredeljena v prvem odstavku 75. člena ZJN-3 ali za primerljiva kazniva dejanja, ki so jih izrekla tuja sodišča. Kot dokaz neobstoja tega izključitvenega razloga so ponudniki predložili ESPD, pri čemer je naročnik zahteval, da ponudniki vpišejo EMŠO številke fizičnih oseb (ki so člani nadzornega organa) in so slovenski državljani. Naročnik je nadalje navedel, da je zaželeno, da ponudniki za fizične osebe gospodarskega subjekta, ki niso državljani Republike Slovenije, v ponudbi predložijo izpis iz ustrezne evidence, kakršna je kazenska evidenca, če pa te evidence ni, pa enakovreden dokument, ki ga izda pristojni sodni ali upravni organ v državi članici, ali matični državi, ali državi, v kateri ima gospodarski subjekt sedež, in iz katerega je razvidno, da ne obstajajo razlogi za izključitev, sicer pa bo naročnik ponudnike k predložitvi dokazil pozval v fazi ocenjevanja ponudb.

Med strankama revizijskega postopka je nesporno, da je izbrani ponudnik za nominiranega podizvajalca predložil izpolnjen ESPD, v katerem so kot člani nadzornega organa podizvajalca med drugim navedene osebe W. D. F. C, I. H. in B. W. B., o čemer se je Državna revizijska komisija prepričala na podlagi vpogleda v ponudbo izbranega ponudnika. Med strankama postopka dalje ni sporno, kar je potrjeno tudi z vpogledom v ponudbo izbranega ponudnika, da je izbrani ponudnik za omenjene osebe predložil potrdila iz slovenske kazenske evidence, iz katerih izhaja, da omenjenim osebam ni bila izrečena kazenska sankcija, kar posledično pomeni tudi, da niso bili pravnomočno obsojeni za kazniva dejanja iz prvega odstavka 75. člena ZJN-3. Iz spisovne dokumentacije je razvidno, da je naročnik (na podlagi vpisanih EMŠO številk navedenih oseb v ESPD) preko sistema e-Dosje pridobil podatek, da ne obstoji izključitveni razlog iz prvega odstavka 75. člena ZJN-3.

Vlagatelj v postopku pravnega varstva ne zatrjuje, da so bili omenjeni člani nadzornega organa podizvajalca pravnomočno obsojeni (za kazniva dejanja iz prvega odstavka 75. člena ZJN-3) oz. da obstoji izključitveni razlog, pač pa zatrjuje, da naročnik ni ustrezno preveril neobstoja izključitvenega razloga glede nekaznovanosti. Vlagatelj navaja, da je na podlagi podatkov o prebivališču teh oseb mogoče sklepati, da niso slovenski državljani, zato bi naročnik moral zanje skladno z določbami ZJN-3 in dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila zahtevati dokazilo o nekaznovanosti iz njihove matične države.

Državna revizijska komisija je že večkrat pojasnila (npr. odločitve v zadevah št. 018-110/2018, 018-032/2021, 018-017/2023 in 018-062/2024), da je zahtevek za revizijo namenjen zatrjevanju kršitev, ki naj bi jih v postopku oddaje javnega naročila domnevno storil naročnik, v ta namen pa ZPVPJN od vlagatelja zahteva aktivno vlogo pri navajanju (pravno relevantnih) dejstev in predlaganju (pravno relevantnih) dokazov. Iz drugega odstavka 15. člena ZPVPJN (obvezne sestavine zahtevka za revizijo) izhaja dolžnost vlagatelja, da v zahtevku za revizijo navede očitane kršitve ter dejstva in dokaze, s katerimi se kršitve dokazujejo. Iz citirane določbe, kot tudi iz 7. in 212. člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 26/1999 s sprem., v nadaljevanju: ZPP), v povezavi s 13. členom ZPVPJN, izhaja, da je na vlagatelju trditveno in dokazno breme, in torej breme, da v zahtevku za revizijo konkretizirano zatrjuje kršitve, ki naj bi jih v postopku oddaje javnega naročila domnevno storil naročnik, in da posledično jasno, določno in konkretizirano navede vsa dejstva, ki kažejo na nezakolitost naročnikovega ravnanja, in predlaga dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo. Iz navedenih določb ZPP izhaja t.i. trditveno-dokazno breme, ki pomeni prvenstveno dolžnost tožnika, da jasno, določno in konkretno navede dejstva, na katera opira tožbeni zahtevek (trditveno breme) in zanje predlaga dokaze, ki naj resničnost zatrjevanih dejstev potrdijo (dokazno breme).

To pomeni, da mora vlagatelj v zahtevku za revizijo (da bi lahko uspel z navedbami o neustreznem preverjanju obstoja izključitvenega razloga) navesti in dokazati takšno dejstveno podlago, ki bi omogočala zaključek, da naročnik ni ravnal skladno z ZJN-3 in določbami

dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ko je kot ustrezne sprejel potrdila iz slovenske kazenske evidence (in podatke iz e-Dosjeja) in izbranega ponudnika ni pozval na predložitev dodatnih dokazil glede (ne)kaznovanosti za omenjene člane nadzornega organa podizvajalca.

Vlagatelj očitke o nepravilnem preverjanju neobstoja izključitvenega razloga gradi na sklepanju, da so omenjeni člani nadzornega organa podizvajalca tuji državljani. Pri tem vlagatelj v postopku pravnega varstva niti ne zatrjuje, da so sporni člani nadzornega organa tuji državljani, še več, vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika celo navaja, da *»s temi podatki ni razpolagal«*. Vlagatelj namreč zgolj sklepa oz. domneva, da so omenjeni člani nadzornega organa podizvajalca tuji državljani.

Tudi če bi šteli, da je vlagatelj s sklepanjem zadostil svojemu trditvenemu bremenu, Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj v nobenem primeru ni zadostil svojemu dokaznemu bremenu. Vlagatelj namreč svoj sklep oz. domnevo, da so omenjeni člani nadzornega organa podizvajalca tuji državljani, utemeljuje na podlagi prebivališč teh oseb. Vendar tudi če imajo sporni člani nadzornega organa podizvajalca prebivališča v drugih državah (in ne v Republiki Sloveniji), kot to zatrjuje vlagatelj, navedeno še ne omogoča zaključka, da osebe niso slovenski državljani oz. da so tuji državljani, saj državljanstvo osebe ni pogojeno (odvisno) s prebivališčem te osebe. Temu smiselno pritruje tudi vlagatelj, ko navaja, da bi morale dejstvo, da imajo sporne osebe prebivališča v državah izven Republike Slovenije, *»pri naročniku vzbuditi najmanj dvom ali indic na to, da obstoji možnost, da osebe niso slovenski državljani«*, s čimer vlagatelj smiselno priznava, da na podlagi podatkov o prebivališču še ni mogoče zaključiti o državljanstvu osebe. Vlagatelj je v povezavi z izpostavljenimi navedbami predlagal zgolj vpogled v izpise iz poslovnega registra AJPEŠA za sporne člane nadzornega organa podizvajalca, vendar pa bi s tem dokaznim predlogom lahko dokazal le trditve o vpisanih prebivališčih spornih oseb v poslovnem registru AJPEŠ, ne pa tudi odločilnega pravnega dejstva glede državljanstva teh oseb. Zato je Državna revizijska komisija dokazni predlog z vpogledom v izpise iz poslovnega registra AJPEŠA za sporne člane nadzornega organa podizvajalca zavrnila kot nepotreben, saj bi služil dokazovanju trditve, ki niso pravno relevantna za rešitev predmetnega spora. Morebitna ugotovitev, da imajo omenjeni člani nadzornega organa podizvajalca prebivališče v tujih državah, ne omogoča zaključka o državljanstvu teh oseb. Vlagatelj drugih dokazov, ki bi dokazovala njegova sklepanja in domneve, da so sporne osebe tuji državljani, ne predlaga, kot tudi ne predlaga Državni revizijski komisiji poizvedbe pri pristojnih institucijah. Da je vlagateljeva dokazna podlaga v tem delu pomanjkljiva (kot mu to očita tudi naročnik), priznava tudi vlagatelj, ko navaja, *»res je, da vlagatelj ni predložil dokazil, da so osebe tuji državljani, vendar vlagatelj s temi podatki ni razpolagal, dejstvo pa je, da s tem podatkom, ni razpolagal niti naročnik, pa se kljub temu, da osebe niti ne prebivajo v RS, ni odločil za dodatno preverjanje«*.

V zvezi z navedbami vlagatelja, da se naročnik ob pregledu ponudbe izbranega ponudnika, kljub temu, da ni razpolagal s podatki o državljanstvu spornih oseb in da te osebe ne prebivajo v Republiki Sloveniji, ni odločil za dodatno preverjanje, gre pojasniti, da predmet postopka pravnega varstva ne more biti vprašanje, ali bi moral naročnik v postopku oddaje javnega naročila podvomiti, da so omenjene osebe slovenski državljani. Iz naročnikovega ravnanja, ko je v postopku oddaje javnega naročila sprejel potrdila o nekaznovanosti za omenjene člane nadzornega organa podizvajalca iz slovenske kazenske evidence in izbranega ponudnika ni pozval niti na pojasnilo o državljanstvu teh oseb niti na druga dokazila glede (ne)kaznovanosti omenjenih oseb, je razvidno naročnikovo stališče, da so te osebe slovenski državljani. Ker je v postopku pravnega varstva trditveno-dokazno breme prvenstveno na vlagatelju, bi moral vlagatelj v postopku pravnega varstva zatrjevati in dokazati, da te osebe niso slovenski državljani oz. da so tuji državljani. Šele, če in ko bi vlagatelj zmožl trditveno in dokazno breme, bi se na naročnika prevalilo trditveno-dokazno breme, in sicer, da zatrjuje (in dokaže), da so očitki v zahtevku za revizijo neutemeljeni oz. da so omenjene osebe slovenski državljani, posledično pa je bil

upravičen sprejeti potrdila o nekaznovanosti iz slovenske evidence. Ker vlagatelj ni zmožgal trditveno-dokaznega bremena in se trditveno-dokazno breme ni prevailo na naročnika, Državna revizijska komisija ni presojala, ali je naročnik na podlagi vpisanih EMŠO števil izpostavljenih članov nadzornega organa v ESPD obrazcu za nominiranega podizvajalca upravičeno sklepai, da gre za slovenske državljane, kot tudi ne, ali se EMŠO številka lahko določi tudi tujemu državljanu.

Ker vlagatelj ni zmožgal trditveno-dokaznega bremena v zvezi z zatrjevanim neustreznim preverjanjem obstoja razloga za izključitev, Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj ni izkazal naročnikovih kršitev določb ZJN-3 in dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ko je pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika presojo o neobstoju razloga za izključitev glede nekaznovanosti oprl na dokazila o nekaznovanosti (za osebe W. D. F. C, I. H. in B. W. B.) iz slovenske evidence.

4. Sklepno

V povzetku zapisanega Državna revizijska komisija zaključuje, da je vlagatelj v okviru zahtevka za revizijo uspel izkazati, da je naročnik s tem, ko je kljub obstoju računse napake v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika ponudbo izbranega ponudnika označil za dopustno in izbranemu ponudniku oddal predmetno javno naročilo, kršil prvi odstavek 89. člana ZJN-3, v povezavi s sedmim odstavkom 89. člana ZJN-3. Ostalih v zahtevku za revizijo zatrjevanih naročnikovih kršitev pa vlagatelj ni uspel izkazati.

Ker ugotovitev, da naročnik ni odpravil računse napake v ponudbenem predračunu izbranega ponudnika, narekuje razveljavitev izpodbijane odločitve, je Državna revizijska komisija na podlagi druge alineje prvega odstavka 39. člana ZPVPJN zahtevku za revizijo ugodila in razveljavila naročnikovo odločitev o oddaji predmetnega javnega naročila, kot izhaja iz dokumenta »*Odločitev o oddaji javnega naročila*« št. 313/2025-SPZJN/2024 z dne 18. 2. 2025.

Državna revizijska komisija z namenom pravilne izvedbe postopka oddaje predmetnega javnega naročila v delu, v katerem je bil razveljavljen, naročnika na podlagi tretjega odstavka 39. člana ZPVPJN napotuje, da v nadaljevanju postopka oddaje tega javnega naročila sprejme eno od odločitev, ki jih predvideva ZJN-3. Če se bo naročnik odločil, da bo nadaljeval in zaključil postopek javnega naročanja z izbiro najugodnejšega ponudnika, naj ponudbe (ponovno) pregleda ter oceni v skladu z ZJN-3 in določbami dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, upoštevaje ugotovitve Državne revizijske komisije, kot izhajajo iz tega sklepa. Pri tem naj naročnik upošteva, da lahko odpravi računse napake le na podlagi pisnega soglasja ponudnika, ki se nanaša na konkretno ugotovljeno in določno opredeljeno računsko napako, odkrito pri pregledu in ocenjevanju njegove ponudbe.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj zahteva povrnitev stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Če je zahtevek za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku (tretji odstavek 70. člana ZPVPJN).

Državna revizijska komisija je vlagatelju, skladno s 70. členom ZPVPJN in skladno z Odvetniško tarifo (Uradni list RS, št. 2/2015 s sprem.; v nadaljevanju: OT), kot potrebne priznala naslednje priglašene stroške:

- strošek dolžne vplačane takse za revizijski zahtevek v višini 25.000,00 EUR,
- strošek odvetniške storitve za zahtevek za revizijo v višini 9.000 točk (prva točka tar. št. 44 OT), kar ob upoštevanju vrednosti točke in 22 % DDV znaša 6.588,00 EUR,

- izdatke v pavšalnem znesku po tretjem odstavku 11. člena OT (in sicer 2 % od skupne vrednosti storitve do 1.000 točk in 1 % od presežka nad 1.000 točk) v višini 100 točk, kar ob upoštevanju vrednosti točke in 22 % DDV znaša 73,20 EUR.

Državna revizijska komisija vlagatelju ni priznala priglašanih stroškov za posvet s stranko (po tar. št. 43/1 OT) ter za pregled listin in dokumentacije (po tar. št. 43/2 OT), saj so v tar. št. 43 OT opredeljene (samostojne) storitve, ki niso zajete že v drugih tarifnih številkah. Ker pa sestava zahtevka za revizijo že po naravi stvari vključuje posvet s stranko ter pregled listin in dokumentacije, gre šteti, da so navedeni stroški zajeti že v strošku odvetniških storitev za sestavo zahtevka za revizijo (ne gre torej za samostojni storitvi) (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-083/2016, 018-221/2017, 018-006/2020, 018-014/2025). Državna revizijska komisija vlagatelju tudi ni priznala priglašanih stroškov za odvetniške storitve za sestavo vloge z dne 7. 4. 2025 (s katero se je opredelil do naročnikovih navedb v odločitvi o zavrnitvi zahtevka za revizijo) in za sestavo vloge z dne 10. 4. 2025 (s katero se je opredelil do vloge izbranega ponudnika), saj ti v konkretnem primeru niso bili potrebni (peti odstavek 70. člena ZPVPJN v povezavi z osmim odstavkom istega člena, pa tudi drugi odstavek 2. člena OT). Navedbe vlagatelja v izpostavljenih vlogah niso pripomogle ne k hitrejši ne k enostavnejši rešitvi zadeve.

Državna revizijska komisija je tako vlagatelju kot potrebne stroške priznala stroške v višini 31.661,20 EUR, ki mu jih je dolžan povrniti naročnik v roku 15 dni od prejema tega sklepa, po izteku tega roka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila. Višjo stroškovno zahtevo vlagatelja je Državna revizijska komisija zavrnila.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk:

Zoper to odločitev je dovoljen upravni spor. Tožba se vloži neposredno pisno pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali pa se mu pošlje po pošti. Rok za vložitev tožbe je 30 dni od vročitve odločitve Državne revizijske komisije.

Predsednica senata:
mag. Zlata Jerman, univ. dipl. prav.,
članica Državne revizijske komisije

Vročiti:

- naročnik,
- vlagatelj – po pooblaščenju,
- izbrani ponudnik,
- RS MJU.

Vložiti:

- v spis zadeve, tu.